

Cora leefde het liefst tussen de regels door

'Zou je niet nieuwsgierig kunnen zijn in plaats van boos?' Coach en opleidingskundige Cora Smit waste mening topmanager stevig doch vriendelijk de oren. Net toen ze een nieuwe relatie had, werd ze ziek.

Marlies Kieft • 19 september 2022, 01:00

dieVerdieping
Trouw

Cora Smit, enkele jaren geleden. ©rv

De bloementuin achter haar huis in Abcoude leek op Cora zelf. Geen aanlegde perkjes of tuinarchitectuur, ze zaaide en plantte bloemen die ze origineel vond of die een boeiend verhaal hadden. Evengoed oogde de wildheid als harmonieus geheel. Cora had een brein vol wilde bloemen. 'Hooibrandjes' noemde ze de ideeën die de hele dag door in haar hoofd ontstonden. Uit veel van deze 'hooibrandjes' zouden vernieuwende leertrajecten en onderwijsconcepten voortkomen. Of het nu een scholing was voor luchtverkeersleiders, of een antipestprogramma voor

treinmedewerkers binnen de NS, haar rode draad was nieuwsgierigheid, en niet hoe het hoort. Als er problemen waren binnen een bedrijf, liet Cora managers of werknemers kijken naar de momenten waarop het juist goed was gegaan. Daar kun je van leren, stelde ze. Een visie die ook duidelijk naar voren komt in haar managementboek *Alles wat je aandacht geeft, groeit*.

Leren op eigen benen te staan

Achter in haar tuin had Cora een tuinhuisje laten zetten, ze verfde het blauw en liet het dak bedekken met riet. Menig cliënt ontving ze daar voor een persoonlijk coachingsgesprek over worstelingen op de werkvloer. Getroebeld kwamen mensen het huisje in om dikwijls glimlachend weer naar buiten te gaan, al kon de coach best confronterend zijn in haar observaties en aanpak. ‘Zou je niet nieuwsgierig kunnen zijn in plaats van boos?’ vroeg Cora bijvoorbeeld vriendelijk.

Het gedragsrepertoire van mensen uitbreiden. Dat was haar fascinatie. Je kunt iemand die honger heeft een vis geven, maar je kunt hem ook leren vissen, was Cora’s credo. En nog beter is het als je iemand leert te leren, dan hoeft hij niet elke dag vis te eten. En dan kan hij op eigen benen staan.

Zelf stond Cora stevig op haar eigen benen. Ze had als kind het goede voorbeeld gehad. Cora had gezien hoe haar moeder op school met rode wangen van verlegenheid voor haar dochter opkwam. Haar moeder had er ook voor gezorgd dat Cora als zestienjarige werd ingeschreven aan de universiteit, iets dat een halve eeuw terug niet vanzelfsprekend was in de maatschappij en ook niet binnen de familie van Cora.

Zestien verhuizingen, zestien scholen

Tot de middelbare school bracht Cora haar jeugd door in Indonesië. Haar vader had een technisch-financiële functie binnen Shell en toen Cora bijna een jaar was, vertrok het hele gezin er met het vliegtuig naartoe. “Ik heb tussen de vliegtuigstoelen leren lopen”, zei Cora altijd. Met meerdere Nederlandse families woonden ze op het Shell-terrein met zwembad en luxe huizen waar tot vreugde van Cora soms nog een hondje van de vorige bewoners was achtergebleven. Maar als ze zelf gingen verhuizen, dan moesten zij het huisdier weer achterlaten. Voor haar twaalfde verhuisde Cora zestien keer en bezocht ze zestien verschillende lagere scholen. Eenzaam voelde ze zich niet,

ze had immers haar één jaar oudere zus Marianne die haar beste vriendin was. Marianne was rustig en tener, Cora was steviger gebouwd en avontuurlijk met een sterke wil. Als jong meisje werd ze door haar ouders 'Peer' genoemd omdat ze ooit net zo lang om een peer gezeurd had tot ze er een kreeg. Haar vader was lief en schreef gedichten. Haar moeder was krachtig, warm, streng en netjes.

Koud en nat vond Cora het in Amstelveen, toen ze op haar twaalfde met het gezin terugkeerden naar Nederland. De huizen waren klein, de kinderen op school brutaal. Maar het wende. Op de middelbare school ging het ondanks haar onbestendige lagerschooljaren zo goed dat Cora een klas mocht overslaan. Steeds de jongste zijn viel haar zwaar. Ze mocht dan wel bovengemiddeld intelligent zijn, ze bleef speels, anders dan haar oudere klasgenoten.

Cora (links) met haar ouders in Indonesië in 1956. Rechts haar zus Marianne. ©rv

Praten over werk is geen werk

Aan de Universiteit van Amsterdam begon ze aan haar studie pedagogiek waarbinnen vooral de nieuwe studierichting onderwijskunde haar aansprak. Hoewel Cora de theorie zich degelijk eigen maakte, was ze praktisch ingesteld. Praten over werk is geen werk, vond ze. Dat merkte medestudent Joseph Kessels ook. Hij ontmoette haar als twintiger toen ze voor een opleiding van verpleegkundigen instructiefilmpjes moesten maken, en was onder de indruk van de jonge vrouw met stralende blauwe ogen achter brillenglazen, die op iedereen afstapte en kritische vragen stelde tot ze bij de basis was. Ook de twee directieleden kwamen niet weg met wollige woorden. “Wie waren dat?” vroeg ze later aan Joseph. Status interesseerde haar niet. Bij Heineken zat ze tijdens een bespreking per ongeluk op de stoel van de directeur en gedurende haar coaching bij defensie had ze geen idee dat ze zojuist een luitenant-kolonel de oren had gewassen.

Ze was 28 jaar toen ze samen met Joseph een adviesbureau oprichtte, Kessels en Smit, een bedrijf zonder managers en lange tijd zonder kantoor. “We werken waar het werk is”, zei Cora. Werk was haar grote passie. Altijd was ze bezig met het vertalen en schrijven van les- en managementboeken. Ze verzorgde vele publicaties over haar

vakgebied. Nog voor het gebruikelijk was, maakte ze gebruik van acteurs voor rollenspelen en kreeg ze managers zo ver om conflictueuze situaties te filmen. Alles om hen door middel van een spiegel nieuw gedrag aan te leren.

Haar hele werkzame leven eigen baas

Ze was ondertussen getrouwd met een architect, een huwelijk dat niet zou duren. Met haar nieuwe partner, een arts, kreeg ze op haar 36ste een dochter. Anna kreeg veel liefde en vertrouwen van haar moeder en weinig regels. Wel verwachtte Cora dat ze samen verantwoordelijkheid zouden dragen voor de goede sfeer in huis. De relatie met de vader van haar dochter hield geen stand. Anna, die vijf jaar was, bleef wonen bij Cora in hun huis met de wilde bloementuin. Ze waren een hecht team. Cora, die een hekel had aan strandvakanties, nam haar dochter mee op verre reizen. Met een groepsreis bezochten ze ook Indonesië, het land van Cora's kinderjaren. Tijdens deze tocht kreeg Cora van de reisleader op haar kop omdat ze vaak niet op tijd bij de bus was. Ze had dan een familie leren kennen en stond met hun baby op haar arm uitgebreid te praten of ze was een leuk hondje achterna gelopen. Vrijheid is tussen de regels doorleven, vond ze. Daarom zou de non-conformistische Cora haar hele werkzame leven eigen baas blijven. Kessels en Smit was inmiddels uitgegroeid tot een gerenommeerd en goedlopend bedrijf.

Mensen helpen met goede adviezen deed Cora niet alleen op haar werk. Dit ondervond Evert die werkte bij een elektronicazaak waar Cora weleens kwam voor haar televisie. Toen hij vertelde dat het met hem minder goed ging, nodigde ze hem uit voor koffie en stak hem met wijze woorden een hart onder de riem. Al kwamen technicus en onderwijskundige uit een andere wereld, ze ontdekten dat ze veel deelden, zoals de bewondering voor de natuur, kunst, fotografie, Zuid-Europa, fietsen en lekker eten. Steeds vaker waren ze samen te vinden.

Cora en Evert in Toronto, Canada in 2011 ©rv

Samen uit, samen thuis

Evert was in de zevende hemel met zijn sprankelende Cora, toen eind vijftig, met de mooie blauwe ogen. Die zo sociaal bewogen was en daarnaast ook nog mooi kon schilderen en fotograferen. Dat Cora steeds meer moeite had met plannen, concentreren en onthouden viel hem niet meteen op. Ze had het immers ook zo druk met haar werk. Eind 2010 werd bij haar de diagnose alzheimer gesteld, ze was toen 61. “Lieve schat als je bij me weg wilt, snap ik dat”, zei ze tegen hem. “Geen sprake van, ik blijf altijd bij je”, verzekerde hij haar.

Het werk bij Kessels en Smit ging niet meer en oprichters Joseph Kessels en Cora vertrokken tegelijkertijd. Samen uit, samen thuis, zei hij. Het bedrijf lieten ze achter in handen van een jong en enthousiast team. “Nu word ik fan van jullie”, zei Cora.

“Wij horen bij elkaar?”

Zeven jaar zou ze met hulp van Evert, Anna en andere geliefden zelfstandig in Abcoude kunnen blijven. Evert en Cora bleven reizen en uitgaan. Ondanks haar ziekte genoot ze van het huwelijk van haar dochter en later de geboorte van haar kleindochter en kleinzoon.

Toen het thuis niet meer ging, werd Cora opgenomen in een verzorgingshuis in Hilversum, midden in de natuur. Zo kon ze van bloemen blijven genieten. Hoe hou je het vol om zo vaak op bezoek te gaan, vroegen mensen Evert weleens in de vijf jaar die zouden volgen. Dat is niet zo moeilijk, riep hij, ik krijg altijd weer die mooie blauwe ogen te zien. Overgebleven waren nu de kleine dingen. Een wandeling buiten of samen eten op Cora's kamer met klassieke muziek erbij, alsof ze een avondje uit waren.

Ook al was ze door de jaren heen veel verloren, Cora's vriendelijkheid en aandacht voor de ander bleven. Na een coronabesmetting twee jaar geleden verzwakte ze. Evert en haar dochter herkende ze tot het laatst. "Wij horen bij elkaar?" zei ze vragend als Anna bij haar was. "Ik hoop dat ik net zo'n goede moeder als jij zal kunnen zijn", dacht Anna tijdens de laatste uren van Cora.

Cora Smit werd geboren op 22 juli 1949 in Den Haag en overleed op 19 augustus 2022 in Hilversum.

Trouw beschrijft het leven van onlangs overleden heel gewone of bekende mensen. Heeft u zelf een tip voor Naschrift? Mail ons via naschrift@trouw.nl.